

Uchwała Nr 954 / 07
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 20. XII. 2007 roku

w sprawie przyjęcia Planu Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013.

Na podstawie art. 47 i 48 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenia (we) nr 1260/1999 (*Dz. Urz. UE L 210z 31.07.2006*); art. 26 ust. 1 pkt. 1 i 12 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (*Dz. U. Nr 227, póź. 1658 ze zmianami*) art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (*tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 142, póź. 1590 ze zmianami*); zapisów Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 nr MRR/H/6(1)05/2007 - *Wytyczne nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013*, przyjętych przez Ministra Rozwoju Regionalnego w dniu 30 maja 2007r.; zapisów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 698/2007 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 14 września 2007 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 ze zmianami, Zarząd Województwa Wielkopolskiego - Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 - uchwała co następuje:

§1

Przyjmuje się Plan Ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, zwany dalej Planem Ewaluacji.

§2

Plan Ewaluacji, o którym mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§3

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się – Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Marek Woźniak

UZASADNIENIE

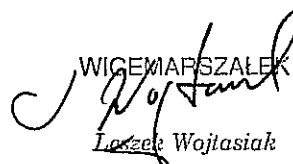
Przyznając środki finansowe Komisja Europejska, zgodnie z Rozporządzeniem Rady(WE) nr 1083/2006 z dn. 11 lipca 2006r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, zobowiązała kraje członkowskie do przeprowadzania oceny wykorzystania przyznanej pomocy, czyli ewaluacji.

Zgodnie z powyższym oraz wytycznymi Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia nr MRR/H/6(1)05/2007 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013, zatwierdzonymi przez Ministra Rozwoju Regionalnego w dniu 30 maja 2007r. każda Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym jest zobligowana do sporządzenia Planu Ewaluacyjnego RPO dotyczącego działań ewaluacyjnych w całym okresie programowania. Mając na uwadze również zapisy w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013 Instytucja Zarządzająca WRPO sporządziła Plan Ewaluacji WRPO.

Niniejszy Plan Ewaluacji WRPO jako dokument strategiczny, określa sposób organizacji procesu ewaluacji Programu oraz opisuje główne kierunki działań ewaluacyjnych planowanych do realizacji przez Instytucję Zarządzającą WRPO. Szczegółowy opis działań ewaluacyjnych na kolejne lata realizacji Programu przedstawiany będzie w *Okresowych Planach Ewaluacji WRPO*.

W myśl wytycznych NSRO w zakresie ewaluacji programów operacyjnych oraz wewnętrznych procedur dokument został zaakceptowany przez Zarząd Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz zaopiniowany przez Krajową Jednostkę Oceny działającą w strukturach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

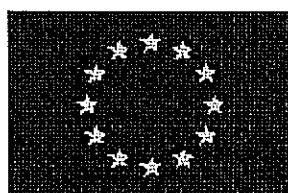
Mając na uwadze powyższe Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia *Planu Ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*.

WIGEMARPSZALEK

Leszek Wojtasiak

Plan ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

**NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI**

**Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego**

Wielkopolska

Departament Polityki Regionalnej

Wydział Ewaluacji i Oceny

Poznań, grudzień 2007

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Charakterystyka Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013	5
3. Główne kierunki działań ewaluacyjnych dotyczących Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013.....	14
4. System i koordynacja procesu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013	26
5. Organizacja systemu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.....	26
6. Źródła finansowania działań związanych z ewaluacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	29
7. Załączniki	30

1. Wprowadzenie

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 Art.47 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str.25-78) państwa członkowskie zobowiązane zostały do przeprowadzania ewaluacji pomocy finansowanej z funduszy strukturalnych UE. Ewaluacja jest definiowana jako osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji, oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia oceny mają na celu poprawę jakości, efektywności i spójności pomocy funduszy strukturalnych i wdrażania programów operacyjnych. Innym celem jest ocena wpływu funduszy strukturalnych z punktu widzenia strategicznych celów wspólnotowych, Artykułu 158 Traktatu oraz specyficznych problemów strukturalnych, dotyczących poszczególne państwa członkowskie i regiony, uwzględniając potrzebę zrównoważonego rozwoju i odpowiednie prawodawstwo wspólnoty, dotyczące wpływu na środowisko naturalne i strategicznej oceny środowiska. Ocena może mieć charakter strategiczny w celu dokonania analizy postępu Programu w odniesieniu do odpowiednich dla Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (WRPO) priorytetów polityk krajowych i wspólnotowych. Ewaluacja o charakterze operacyjnym będzie miała na celu wspieranie monitorowania Programu.

Ewaluacja w okresie programowania 2007-2013 będzie pełniła istotną rolę w procesie kształtowania przyszłej polityki spójności Unii Europejskiej. Wyniki ewaluacji w okresie 2007-2013 stanowiąc będą kluczowe źródło argumentów podczas dyskusji nad budżetem UE w okresie po roku 2013, będąc uzasadnieniem dla kontynuacji lub zmiany modelu polityki spójności UE.

Ze względu na kryterium celu ewaluacji w okresie programowania 2007 - 2013 wyróżnia się:

- ewaluacje **strategiczne** (których celem będzie ocena i analiza ewolucji WRPO w odniesieniu do priorytetów krajowych i wspólnotowych);
- ewaluacje **operacyjne** (których celem będzie wspieranie procesu monitorowania WRPO).

Ewaluacje strategiczne dotyczyć będą głównie analizy i oceny interwencji na poziomie celów strategicznych. Przedmiotem ewaluacji strategicznych będzie analiza i ocena trafności ogólnych kierunków interwencji wyznaczonych na etapie programowania. Jednym z istotnych aspektów ewaluacji strategicznej będzie weryfikacja przyjętej strategii w odniesieniu do aktualnej i przewidywanej sytuacji społeczno – ekonomicznej. W ramach ewaluacji strategicznej, badana będzie zgodność celów szczegółowych WRPO z celami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, jak również z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 oraz Krajowym Programem Reform.

Ewaluacje operacyjne powiązane będą ściśle z procesem zarządzania i monitorowania WRPO. Celem ewaluacji operacyjnych jest wsparcie instytucji odpowiedzialnych za realizację WRPO w zakresie osiągania założonych celów operacyjnych poprzez dostarczanie użytecznych wniosków i rekomendacji. Zgodnie z Rozporządzeniem 1083/2006 ewaluacje operacyjne będą przeprowadzane w szczególności w przypadku, gdy monitorowanie ujawniło znaczące odchylenia od założonych pierwotnie celów oraz gdy składane są wnioski o dokonanie przeglądu programu operacyjnego lub jego części.

Ze względu na moment przeprowadzania ewaluacji w okresie programowania 2007-2013 wyróżnia się:

- ewaluację **ex-ante** (przed rozpoczęciem realizacji WRPO),
- ewaluację **realizacji regionalnego programu operacyjnego** (realizowana mniej więcej w połowie wdrażania WRPO)
- ewaluację **on-going** (w trakcie realizacji WRPO, ma charakter uzupełniający w stosunku do pozostałych ewaluacji),
- ewaluację **ex-post** (po zakończeniu realizacji WRPO).

Proces ewaluacji *ex-ante* WRPO zakończony został w roku 2007. Wyniki ewaluacji *ex-ante* WRPO wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych i we własnym zakresie zostały uwzględnione w ostatecznej wersji Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Ewaluacji *ex-post* dokonuje Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskimi, Krajową Jednostką Oceny i Instytucjami Zarządzającymi.¹

W związku z powyższym niniejszy *Plan* koncentruje się głównie na ewaluacji średniookresowej i *on-going*. Ewaluacja *on-going* jest procesem mającym na celu lepsze zrozumienie bieżących efektów interwencji oraz sformułowanie rekomendacji użytecznych z punktu widzenia wdrażania programu. Jej zadaniem jest dokonanie pogłębionej oceny wybranych zagadnień, niejednokrotnie zdiagnozowanych podczas realizacji innych ewaluacji. Skupia się na zarządzaniu realizacją interwencji, diagnozuje i analizuje problemy pojawiające się w ich trakcie oraz poszukuje możliwości ich rozwiązania. Dodatkowo może służyć pogłębionej analizie założonych celów.

Za prowadzenie oceny programu operacyjnego odpowiada Instytucja Zarządzająca (IZ), a w jej ramach utworzona specjalnie w tym celu Jednostka Ewaluacyjna (JE). W strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (IZ) w Departamencie Polityki Regionalnej został powołany czteroosobowy **Oddział Ewaluacji i Oceny (JE)**.

Zgodnie z zapisami art. 48 ust. 1 ww. rozporządzenia, działania ewaluacyjne mogą zostać zawarte w *Planie ewaluacji*. Szczegółowe wytyczne dotyczące opracowywania *Planów ewaluacji* zostały określone przez Komisję Europejską w dokumencie roboczym *(The) New Programming Period 2007-2013. Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation During the Programming Period, Working Paper No. 5.*²

¹ Niezależnie od ewaluacji przeprowadzanej przez KE państwa członkowskie mogą dokonać ewaluacji *ex post* we własnym zakresie.

² Dokument dostępny na stronie:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd5_ongoing_en.pdf

Celem *Planu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* jest wskazanie ogólnych kierunków działań w zakresie ewaluacji na poziomie regionu w okresie programowania 2007-2013.

Uszczegółowieniem *Planu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* będą *Okresowe plany ewaluacji WRPO* (sporządzane w terminie do końca każdego roku), które zawierać będą działania związane z ewaluacją WRPO, planowane do realizacji w roku następnym.

Plan ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 składa się z następujących głównych elementów:

- ogólna charakterystyka WRPO,
- ogólne kierunki działań związanych z ewaluacją: wskazanie głównych orientacji strategicznych, w tym w szczególności określenie głównych strategicznych obszarów tematycznych, które poddane zostaną ewaluacji w okresie programowania 2007-2013,
- opis organizacji systemu ewaluacji WRPO.

2. Charakterystyka Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–2013.

Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców

Tak nakreślona wizja rozwoju jest zgodna z założeniami odnowionej Strategii Lizbońskiej, z kierunkami polityki spójności Unii Europejskiej, z głównymi celami Strategii Rozwoju Kraju, Narodowej Strategii Spójności oraz ze Strategicznymi Wytocznymi Wspólnoty.

Cel generalny strategii rozwoju województwa wielkopolskiego ma wymiar perspektywiczny do 2020 roku oraz w skali operacyjnej do 2013 roku. Jego osiągnięciu służyć będzie realizacja celu głównego WRPO na lata 2007 – 2013, którym jest:

Wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia

Cel generalny programu realizowany będzie tylko w takim zakresie, jaki programowi wyznaczają nadrzędne dokumenty programowe, krajowe i wspólnotowe. Projektowane w programie instrumenty interwencji nie stanowią w związku z tym zestawu niezbędnych działań, lecz są pakietem możliwych do realizacji przedsięwzięć.

Cel generalny WRPO jest ściśle powiązany z celem generalnym Strategii Rozwoju Województwa. Zakłada się, iż wzmocnienie potencjału rozwojowego, szczególnie na rzecz

wzrost konkurencyjności i zatrudnienia, tworzy podstawę dla poprawy jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkujących wzrostem poziomu życia mieszkańców

Wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski skutkujące wzrostem konkurencyjności oraz odpowiednią liczbą nowych miejsc pracy wymaga realizacji następujących celów szczegółowych:

- **Poprawa warunków inwestowania**

Inwestycje są najważniejszym elementem gospodarczego potencjału regionu. Tworzenie warunków do ich przyciągnięcia to rozbudowa otoczenia biznesu wraz z mechanizmami kooperacji oraz poprawa stanu infrastruktury transportowej, informatycznej, środowiska i społecznej. Osiągnięcie tego celu jest możliwe w różnym stopniu przez wszystkie instrumenty realizowane w ramach programu. Wszystkie z nich, pośrednio lub bezpośrednio, cel ten będą realizować.

- **Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców**

Aktywność zawodowa ludności Wielkopolski należy dziś do najniższych w Unii Europejskiej. Jej niski poziom jest jedną z najważniejszych barier wzrostu konkurencyjności regionu. Wzrost w tym zakresie zależy przede wszystkim od stanu infrastruktury społecznej, a w tym edukacyjnej, skutkującej poprawą jakości zasobów ludzkich, także rozwojem komunikacji zbiorowej, co skutkowało powinno wzrostem mobilności przestrzennej mieszkańców.

- **Wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu**

Dla sprostania wyzwaniom XXI wieku nie wystarczą dziś proste czynniki rozwoju. Niezbędna jest wartość dodana wynikająca z wiedzy i innowacji. Wielkopolska, jak wynika z diagnozy społeczno – gospodarczej WRPO, mimo dużego potencjału, nie należy w tym zakresie do czołówki w kraju. Niskie nakłady na tę sferę i mało efektywne mechanizmy ich wykorzystania powodują, iż regiony, dla których wiedza i innowacje nie są jednymi z celów głównych, przegrywają konkurencję z innymi regionami.

Oceny stopnia osiągnięcia celów szczegółowych programu można dokonać jedynie na poziomie oddziaływań. Wszystkie cele szczegółowe, realizowane w ramach programu są nierozdzielne. Oznacza to, iż nie ma miar odrębnych dla każdego z nich. Nie ma oddziaływań, wynikających z realizacji tylko jednego z celów szczegółowych. W związku z tym relacja między celami szczegółowymi programu a parametrami opisującymi stopień ich osiągnięcia ma charakter horyzontalny, możliwy do zaprezentowania jedynie w układzie macierzowym. Każdy ze wskaźników oddziaływania określony na poziomie programu, w mniejszym lub większym stopniu, wynika z realizacji każdego z celów szczegółowych.

Poziom wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych	Częstość pomiaru
WRPO	Utworzone miejsca pracy – w tym mężczyźni, kobiety (brutto, ekwiwalent pełnego etatu) (liczba)	0	10 090 (M-4268 K-5822)	Monitoring WRPO	rocznie
	Utworzone miejsca pracy (netto) (liczba)	0	10 000	Szacunek na podstawie analizy makroekonomicznej HERMIN dla woj. wielkopolskiego	rocznie
	Zmiana bilansu handlowego województwa (w cenach bieżących) w wyniku realizacji programu (%PKB)	0	-0,44* do poziomu bazowego	GUS, analiza makroekonomiczna HERMIN dla woj. wielkopolskiego	rocznie
	Poziom zatrudnienia (liczba pracujących)	1 223,7 tys. (2005r.)	1709,9	GUS, analiza makroekonomiczna HERMIN dla woj. wielkopolskiego	rocznie

* według prognozy makroekonomicznej dla województwa wielkopolskiego, sporządzonej przez WARR we Wrocławiu przy pomocy modelu HERMIN, bilans handlowy regionu w latach 2007-2013 jest dodatni, a wartość ujemna wskaźnika pokazuje zmniejszenie wartości bilansu poprzez obciążenie kosztami realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Efekt dodatni pojawi się (według prognozy makroekonomicznej) po 2013 roku.

Cele szczegółowe realizowane będą poprzez priorytety programu oraz określone w nich obszary interwencji i projekty. Relacja celów szczegółowych programu względem poszczególnych priorytetów także ma charakter horyzontalny. Poszczególne priorytety, choć w różnym stopniu, bezpośrednio oraz pośrednio przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych programu.

Relacja między celami szczegółowymi programu a jego priorytetami:

		Priorytety WRPO					
		Konkurencyjność przedsiębiorstw	Infrastruktura komunikacyjna	Środowisko przyrodnicze	Rewitalizacja obszarów problemowych	Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Turystyka i środowisko kulturowe
Cele szczegółowe WRPO	Poprawa warunków inwestowania	X	X	X	X		X
	Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców	X	X		X	X	X
	Wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu	X	X		X	X	

Strategia programu będzie realizowana poprzez osiągnięcie celów przy pomocy działań zaprojektowanych w ramach poszczególnych priorytetów. Jednak efektywne wykorzystanie środków dostępnych na realizację programu wymaga strategicznego podejścia do kilku kwestii horyzontalnych, niezależnie od tego jak cel będzie osiągnięty. Do najważniejszych z nich należą:

Zrównoważony rozwój.

Strategią programu jest, by rozwój społeczno-gospodarczy województwa, który jest efektem integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, następował z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Strategia WRPO realizowana będzie z poszanowaniem następujących zasad:

- zachowanie możliwości odtwarzania się zasobów odnawialnych,
- efektywne użytkowanie zasobów nieodnawialnych i dążenie do ich zastępowania substytutami,
- stopniowe eliminowanie z procesów gospodarczych oraz z innych zastosowań substancji niebezpiecznych i toksycznych,

-
- ograniczanie uciążliwości dla środowiska i nie przekraczanie granic wyznaczonych jego odpornością,
- stała ochrona i odtwarzanie, jeżeli istnieje taka możliwość, różnorodności biologicznej na czterech poziomach: krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym,
- tworzenie podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń,
- uspołecznienie procesów podejmowania decyzji dotyczących zwłaszcza lokalnego środowiska,
- dążenie do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa ekologicznego jednostkom ludzkim, rozumianego jako tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu (tworzenie i kultywowanie więzi lokalnych).

Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw: oceny oddziaływania na środowisko, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez wyżej wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000, zaakceptowane do wyznaczenia przez specjalnie powołany zespół składający się z ekspertów Komisji Europejskiej i Ministerstwa Środowiska RP nie będzie dozwolone.

Strategią programu jest zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie oddziaływanie na środowisko przyrodnicze. Działania bezpośrednie obejmą infrastrukturę ochrony środowiska oraz ochronę zasobów przyrodniczych, a także proekologiczne inwestycje w przedsiębiorstwach. Natomiast działania pośrednie będą polegały na określeniu wymagań środowiskowych względem wszystkich projektów realizowanych w ramach WRPO, zróżnicowanych w zależności od ich rodzaju. Ocena wpływu na środowisko, a w tym wymagania wynikające z dyrektyw: siedliskowej, ptasiej oraz wodnej będą jednym z podstawowych kryteriów oceny projektów.

Efektywność energetyczna.

Realizacja celów WRPO poprzez poszczególne priorytety wpisuje się w Politykę Energetyczną Polski do 2025 roku, w tym w następujące, długofalowe kierunki działań określone w tym dokumencie:

1. Zdolności wytwórcze krajowych źródeł paliw i energii.
3. Zdolności transportowe i połączenia transgraniczne.
4. Efektywność energetyczna gospodarki.
5. Ochrona środowiska.
6. Wzrost odnawialnych źródeł energii.

Strategia programu realizowana będzie w tym zakresie poprzez zwiększenie efektywności wytwarzania oraz wykorzystania energii, a także poprzez uczynienie z efektywności energetycznej jednego z głównych kryteriów oceny działań we wszystkich priorytetach.

Działania bezpośrednie obejmą zwiększenie efektywności wytwarzania energii, między innymi zgodnie z Dyrektywą 2004/8/WE o kogeneracji, oraz wsparcie wytwarzania energii odnawialnej. Natomiast działania pośrednie skierowane zostaną na efektywność przesyłu energii oraz jej wykorzystania, zarówno przez sektor prywatny, jak i publiczny.

Jednym z ważnych aspektów środowiskowych strategii programu jest przeciwstawianie się zmianom klimatycznym. Na poziomie programu przyczyniać się będą do tego wymagania środowiskowe względem projektów, dotyczące efektywności energetycznej.

Równość szans.

Strategią programu będzie respektowanie zapisów art. 16 rozporządzenia 1083/2006 dotyczących promowania równości płci, dostępu osób niepełnosprawnych, udziału mniejszości etnicznych oraz grup zagrożonych marginalizacją. Respektowanie tych zasad będzie jednym z kryteriów oceny i selekcji projektów. Wszystkie projekty oceniane będą z punktu widzenia barier dla osób niepełnosprawnych.

Ponadto, zasady te będą uwzględnione już na etapie przygotowywania kryteriów wyboru projektów oraz warunków konkursów.

Równość szans będzie także przedmiotem monitorowania oraz oceny realizacji programu, a odpowiednie zapisy w tym zakresie znajdują się w dokumentach uszczegóławiających procedury wdrażania.

Cele WRPO będą realizowane za pomocą następujących siedmiu Priorytetów, zarządzanych przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego:

- Konkurencyjność przedsiębiorstw;
- Infrastruktura komunikacyjna;
- Środowisko przyrodnicze;
- Rewitalizacja obszarów problemowych;
- Infrastruktura dla kapitału ludzkiego;
- Turystyka i środowisko kulturowe;
- Pomoc techniczna.

Wymienione powyżej cele mierzone będą za pomocą następujących wskaźników realizacji WRPO zaprezentowanych w tabeli 1.

Tabela 1. Wskaźniki realizacji WRPO.

Poziom wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych	Częstość pomiaru
Priorytet I: Konkurencyjność przedsiębiorstw	Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu (w mln €)	0	600	monitoring programu	co 2 lata
	Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, odpowiedniki zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin)	0	4 200	dane beneficjenta	5 lat po rozpoczęciu projektu
	- w tym kobiety	0	2300	dane beneficjenta	5 lat po rozpoczęciu projektu
	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze (w okresie 5 lat od rozpoczęcia projektu)	0	150	dane beneficjenta	5 lat po rozpoczęciu projektu
Priorytet II: Infrastruktura komunikacyjna	Udział nowowybudowanych i zmodernizowanych dróg w ogólnej długości dróg publicznych regionu (%)	0	3,9	dane beneficjenta +GUS	rocznie
	- w tym powiatowych i gminnych na obszarach wiejskich (%)	0	3,2	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba miejsc pracy utworzonych do obsługi technologii informacyjnych w wyniku zrealizowanych projektów	0	800	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym liczba miejsc pracy dla kobiet		450	dane beneficjenta	rocznie
	Oszczędność czasu dla przewozów pasażerskich i towarowych na nowych i zrekonstruowanych drogach (w €)	0	zostanie określona w wyniku monitoringu projektów	dane beneficjenta	3 lata po rozpoczęciu projektu oraz na koniec okresu
	Oszczędność czasu dla przewozów pasażerskich i towarowych na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych (w €)	0	zostanie określona w wyniku monitoringu projektów	dane beneficjenta	3 lata po rozpoczęciu projektu oraz na koniec okresu
	Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu	0	100 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba osób, które uzyskały dostęp do internetu szerokopasmowego	0	500 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba połączeń do internetu szerokopasmowego	0	200 000	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym na obszarach wiejskich	0	80 000	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym gospodarstwa domowe	0	150 000	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym MSP	0	5 000	dane beneficjenta	rocznie

Poziom wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych	Częstość pomiaru
Priorytet III: Środowisko przyrodnicze	Liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów	0	20 000	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym na obszarach wiejskich	0	10 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba osób podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektów	0	25 000	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym na obszarach wiejskich	0	15 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba ludności objętej ochroną przeciwpożarową lasów i innymi środkami ochrony	0	*)	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów	0	500 000	dane beneficjenta	co 2 lata
Priorytet IV: Rewitalizacja obszarów problemowych	Powierzchnia obszarów odnowionych w wyniku realizacji projektów z zakresu rewitalizacji miast (km ²)	0	10	dane beneficjenta	rocznie
	Powierzchnia obszarów odnowionych w wyniku realizacji projektów z zakresu rewitalizacji terenów powojсковych i poprzemysłowych (km ²)	0	5	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach problemowych	0	450	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym dla kobiet		250	dane beneficjenta	rocznie
Priorytet V: Infrastruktura dla kapitału ludzkiego	Liczba studentów korzystających z efektów projektów	0	20 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba uczniów korzystających z efektów projektów	0	10 000	dane beneficjenta	rocznie
	Liczba osób korzystających z obiektów opieki zdrowotnej objętych wsparciem (potencjalna liczba)	0	350 000	dane beneficjenta	rocznie
	Specjalistyczne badania medyczne przeprowadzone sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów (potencjalna liczba)	0	oszacowana po rozstrzygnięciu konkursów	dane beneficjenta	co dwa lata

*) Wśród projektów realizowanych w tym zakresie realizowane będą projekty obejmujące cały obszar województwa, zatem, liczba ludności objętej ochroną będzie odpowiadać liczbie ludności województwa.

Poziom wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Zródło danych	Częstota pomiaru
Priorytet VI: Turystyka i środowisko kulturowe	Liczba utworzonych miejsc pracy:	0	500	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym dla kobiet	0	275	dane beneficjenta	rocznie
	- w tym na obszarach wiejskich	0	250	dane beneficjenta	rocznie
Priorytet VII: Pomoc techniczna	Osoby zaangażowane we wdrażanie Programu, objętych szkoleniami współfinansowanymi ze środków pomocy technicznej - w tym kobiety (liczba)	0	2 100 (1200)	monitoring Programu	rocznie
	Egzemplarze publikacji promocyjno-informacyjnych nt. Programu współfinansowanych ze środków pomocy technicznej (liczba)	0	335 000	monitoring Programu	rocznie

Łączna suma środków EFRR zaangażowanych w realizację WRPO w latach 2007-2013 wyniesie 1 272 792 644 € z czego 509,617 mln € zaangażowane zostanie na realizację Strategii Lizbońskiej, co stanowi 40,04% środków wspólnotowych z EFRR w ramach WRPO na lata 2007-2013.

Wraz ze środkami krajowymi w ramach realizacji WRPO ogółem zostanie zaangażowane 1 945,316mln €, z czego krajowy wkład publiczny wyniesie 382,361mln €.

Zgodnie z art. 53. ust.1 pkt. b Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności przyjęto, że w ramach WRPO na lata 2007-2013 wkład Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na poziomie Programu oblicza się w odniesieniu do publicznych wydatków kwalifikowanych. Wielkość środków prywatnych zaangażowanych we współfinansowanie Programu została oszacowana na poziomie 290,162 mln €.

3. Główne kierunki działań związanych z ewaluacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013

W ramach ewaluacji strategicznej WRPO realizowane będą następujące działania ewaluacyjne:

3.1 Ocena wpływu WRPO na rozwój społeczno- ekonomiczny Wielkopolski.

Strategią programu jest, by rozwój społeczno-gospodarczy województwa, który jest efektem integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, następował z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń..

Celem niniejszego działania będzie kompleksowa ocena oddziaływania WRPO na wielkopolską gospodarkę poprzez analizę wpływu Programu na przyspieszenie wzrostu gospodarczego oraz zwiększenie zatrudnienia.

Badania ewaluacyjne w ww. zakresie koncentrować się będą na zagadnieniach dotyczących oceny wpływu WRPO na tempo wzrostu PKB, poziom PKB *per capita*, zmniejszanie rozbieżności w poziomie PKB *per capita*, wzrost i strukturę zatrudnienia, tworzenie nowych miejsc pracy, wydajność pracy, poziom inwestycji, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz energochłonność gospodarki.

Jednym z instrumentów ww. badań ewaluacyjnych będzie ocena makroekonomiczna realizacji WRPO dokonywana za pomocą modelowania ekonometrycznego przy pomocy modelu Hermin.

Ponadto ocenie podlegać będzie również realizacja podstawowych zasad, których stosowanie jest niezbędne do osiągnięcia postawionych celów rozwojowych. Ocenie podlegać będą następujące zasady: równości szans, trwałego i zrównoważonego rozwoju, efektywności energetycznej, dodatkowości, komplementarności i spójności z innymi politykami wspólnotowymi (w tym m.in. ze Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybacką).

W ramach niniejszego obszaru tematycznego ocenie poddawany będzie również wpływ WRPO na realizację celów Strategii Lizbońskiej.

3.2 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu I - Konkurencyjność przedsiębiorstw

Cel główny priorytetu:

Poprawa warunków dla zwiększenia konkurencyjności regionalnych przedsiębiorstw na rzecz wzrostu i zatrudnienia

Cel główny osiągnąć będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Zwiększenie potencjału ekonomicznego przedsiębiorstw
- Wzmocnienie regionalnego systemu innowacyjnego
- Wzmocnienie powiązań nauki z gospodarką
- Rozwój instytucjonalnych, finansowych i usługowych instrumentów wsparcia przedsiębiorstw
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych
- Promocja gospodarki przyjaznej dla środowiska.

W zakresie działań dotyczących innowacji ewaluacji poddawana będzie skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność i trwałość instrumentów realizacji i ich efektów w ramach WRPO, przyczyniających się do rozwoju innowacyjności produktowej, procesowej i organizacyjnej przedsiębiorstw oraz całej gospodarki. Badaniu podlegać będą instrumenty ekonomiczno - finansowe w ramach przedsiębiorstw oraz instrumenty służące rozwojowi instytucjonalnego otoczenia biznesu, sprzyjającego podniesieniu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw w regionie.

Istotnymi aspektami, na których skoncentrowane będą działania ewaluacyjne, są zagadnienia związane z procesami badań i rozwoju (B+R) i ich rolą w zwiększaniu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (przepływ informacji pomiędzy sektorem B+R i przedsiębiorstwami).

3.3 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu II - Infrastruktura komunikacyjna

Cel główny priorytetu:

Zwiększenie wymiany gospodarczej z otoczeniem na rzecz wzrostu zatrudnienia.

Cel główny osiągany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Podniesienie jakości infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej, transportu zbiorowego, łączności oraz informatycznej.
- Zwiększenie wewnątrzregionalnej spójności.
- Powiązanie infrastruktury regionalnej z systemami zewnętrznymi.

Ewaluacji poddawany będzie wpływ rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej w ramach WRPO na rozwój społeczno-ekonomiczny Wielkopolski, w tym w szczególności wpływ na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Badania ewaluacyjne w obszarze infrastruktury koncentrować się będą na zagadnieniach dotyczących oceny interwencji w zakresie infrastruktury transportowej, społecznej oraz informatycznej. W ramach obszaru ocenie podlegać będzie również wpływ interwencji współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE na środowisko naturalne.

Głównymi kryteriami oceny będzie skuteczność, efektywność, trafność i użyteczność ww. interwencji w zakresie realizacji celów polityki spójności, wyznaczonych w ramach strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Wielkopolski, określonej w WRPO: „poprawienie dostępności terytorialnej, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększenia udziału transportu publicznego w obsłudze mieszkańców, poprawa stanu środowiska naturalnego, zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury społecznej (ochrony zdrowia, edukacji, turystycznej, kultury), wzrost potencjału rozwojowego turystyki, kultury i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego”.

3.4 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu III – Środowisko przyrodnicze

Cel główny priorytetu:

Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu.

Cel główny osiągnąć będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Zmniejszenie rozmiarów emisji zanieczyszczeń do środowiska
- Poprawa zaopatrzenia w wodę
- Poprawa gospodarki odpadami
- Ochrona przyrody
- Ochrona powietrza
- Rozbudowa systemów bezpieczeństwa środowiskowego i technologicznego
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Racjonalne gospodarowanie energią.

Ocenie podlegać będzie wpływ interwencji współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE na środowisko przyrodnicze regionu.

Badania ewaluacyjne koncentrować się będą na: poziomie ograniczenia zanieczyszczeń odprowadzanych do wód, ziemi i emitowanych do atmosfery, co skutkować będzie poprawą jakości powietrza, wód i gruntów oraz wzrostem racjonalności gospodarowania zasobami środowiska, a także na jakość rekultywacji terenów zdegradowanych.

W zakresie gospodarki wodnej, szczególny nacisk będzie położony w ewaluacji na ocenę ograniczenia odprowadzania zanieczyszczeń do wód i gruntu poprzez działania dotyczące przede wszystkim budowy, rozwoju i modernizacji systemów kanalizacyjnych, przepompowni i zbiorników ścieków oraz różnych typów oczyszczalni ścieków, systemów zbierania i oczyszczania ścieków.

Ewaluowane będą skutki braków w zaopatrzeniu w wodę pitną, które ograniczy budowa, rozwój i modernizacja systemów wodociagowych, przepompowni i zbiorników wody oraz urządzeń i systemów poboru i ujęć wody.

Ewaluacji zostaną poddane także skutki działań podejmowanych w ramach WRPO w zakresie budowy i rozbudowy infrastruktury energetycznej przyjaznej środowisku, energii odnawialnej oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa energetycznego.

3.5 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu IV – Rewitalizacja obszarów problemowych

Cel główny priorytetu:

Restrukturyzacja obszarów problemowych na rzecz wzrostu i zatrudnienia

Cel główny osiągnąć będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Rewitalizacja terenów miejskich
- Rewitalizacja terenów powojaskowych i przemysłowych

Przedmiotem ewaluacji w ramach niniejszego obszaru interwencji będzie ocena interwencji w wybranych obszarach, w których nagromadziło się najwięcej problemów lub ich potencjał jest niewłaściwy, bądź w niewystarczającym stopniu wykorzystany.

Celem ewaluacji w ww. zakresie będzie ocena wpływu WRPO na stopień wykształcenia bądź wzmocnienia potencjału rozwojowego danego obszaru, przywracającego walory użytkowe tych obszarów, wprowadzające na nich nowe funkcje społeczno-gospodarcze.

3.6 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu V – Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

Cel główny priorytetu:

Rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie spójności społecznej regionu na rzecz wzrostu zatrudnienia

Cel główny osiągany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy
- Poprawa standardów opieki medycznej
- Zmniejszenie poziomu zachorowalności na choroby społeczne
- Wyrównywanie dysproporcji wewnątrzregionalnych w dostępie do infrastruktury społecznej
- Wzmocnienie infrastruktury sektora pozarządowego

Celem ewaluacji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich będzie ocena wpływu WRPO na podniesienie jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększanie spójności społecznej. Badaniu podlegać będzie wpływ WRPO na m.in.: wzrost edukacji społeczeństwa i poprawę jakości kształcenia, zmniejszanie poziomu bezrobocia, zwiększanie poziomu zatrudnienia, poprawę standardów opieki medycznej.

3.7 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu VI – Turystyka i środowisko kulturowe

Cel główny priorytetu:

Wykorzystanie środowiska przyrodniczego i kulturowego dla zwiększenia atrakcyjności regionu

Cel główny osiągnany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

- Wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu
- Wzrost udziału kultury w życiu mieszkańców

Ocenie zostanie poddane wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego dla rozwoju gospodarczego regionu oraz wzrostu zatrudnienia przy wsparciu WRPO dla rozwoju regionu i wzrostu jego konkurencyjności.

3.8 Ewaluacja Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w zakresie Priorytetu VII – Pomoc techniczna

Cel główny priorytetu:

Celem priorytetu jest efektywne wykorzystanie środków strukturalnych dostępnych w ramach programu.

Cel główny osiągany będzie przez realizację następujących celów szczegółowych:

- Sprawna realizacja WRPO
- Pełne uczestnictwo w jednolitym komputerowym systemie monitoringu
- Odpowiednie przygotowanie projektów dla podniesienia efektywności ich wdrażania
- Skuteczne rozpowszechnianie informacji na temat WRPO oraz promocja Programu.

3.9 Ewaluacja realizacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Celem niniejszego działania jest zapewnienie Krajowej Jednostce Oceny, we współpracy z Instytucją Zarządzającą WRPO a w jej imieniu z Jednostką Ewaluacyjną, przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji realizacji WRPO, której wyniki mogą posłużyć do ewentualnego dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania.

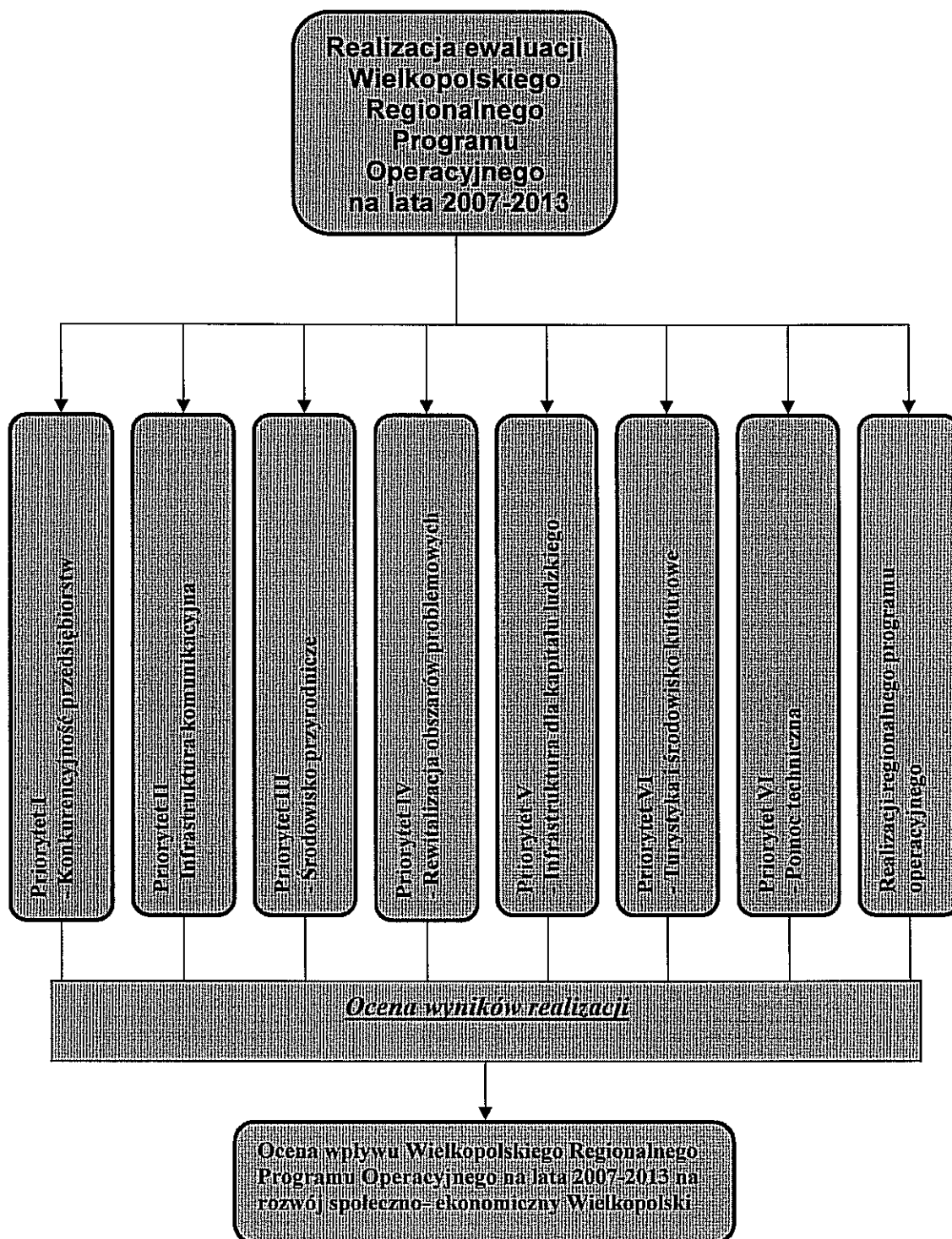
Obowiązek przeprowadzenia oceny stopnia realizacji programów operacyjnych, w tym WRPO, w przypadku stworzenia przez Państwo Członkowskie krajowej rezerwy wykonania wynika z art. 50 ust. 2 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006.

Sposób organizacji ww. ewaluacji zostanie określony przez Krajową Jednostkę Oceny.

W ramach głównych obszarów tematycznych Programu mogą być prowadzone ewaluacje strategiczne oraz operacyjne. Tematy poszczególnych ewaluacji strategicznych oraz operacyjnych identyfikowane będą w trakcie realizacji procesu ewaluacji WRPO i zawarte będą w *Okresowych planach ewaluacji WRPO*. Szczegółowy opis organizacji systemu w tym sposobu identyfikacji tematów ewaluacji zostanie zawarty w rozdziale 4 niniejszego *Planu*.

Powyższą orientację strategiczną ujęto w prezentacji graficznej na schemacie poniżej.

Rysunek 1 Realizacja ewaluacji WRPO na lata 2007-2013

4. System i koordynacja procesu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

W ramach budowy systemu i koordynacji procesu ewaluacji WRPO w latach 2007-2013 podejmowane będą następujące główne działania:

4.1 Planowanie procesu ewaluacji WRPO

Głównym instrumentem planowania procesu ewaluacji WRPO jest niniejszy dokument: *Plan ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (WRPO) na lata 2007-2013*. Plan niniejszy przesłany zostanie do Krajowej Jednostki Oceny (KJO) i sprawdzony w zakresie spójności z *Planem Ewaluacji NSRO*.

Ponadto Oddział Ewaluacji Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego jako Jednostka Ewaluacyjna WRPO (JE) sporządzać będzie coroczne (począwszy od 2007 roku) *Okresowe plany ewaluacji WRPO* w formie załącznika (**załącznik 1**), które zawierać mogą działania związane z ewaluacją WRPO przewidywane do realizacji w roku następnym. Ewaluacja przeprowadzana zostanie na wszystkich poziomach wdrażania programu. *Okresowe plany ewaluacji WRPO* przesyłane będą do KJO.

Zasadniczym elementem *Okresowych planów ewaluacji WRPO* będzie **lista ewaluacji planowanych do realizacji w roku następnym**. Okresowe plany ewaluacji sporządzane będą do dnia 31 grudnia każdego roku począwszy od 2007 roku.

Ponadto *Okresowe plany ewaluacji* zawierać mogą **listę ewaluacji strategicznych (lub rekomendowanych obszarów tematycznych)** do przeprowadzenia których zobowiązana zostanie w roku następnym Instytucja Zarządzająca WRPO. Przed umieszczeniem listy w *Okresowym planie ewaluacji WRPO* zostanie ona skonsultowana ze wszystkimi podmiotami objętymi ewaluacją oraz Krajową Jednostką Oceny.

Do końca marca każdego roku IZ przekaze do KJO roczną informację dotyczącą działań w zakresie ewaluacji realizowanych w roku poprzednim na każdym poziomie wdrażania WRPO. W informacjach winny znajdować się kwestie dotyczących:

- zrealizowanych badań,
- wdrożonych rekomendacji,
- działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego.

Informacje powyższe przekazane zostaną w formie elektronicznej w formacie .XLS (wg **Załącznik 2**), i w formie opisowej dotyczące działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego, w tym budowy struktur, rozpowszechniania wiedzy i informacji na temat ewaluacji, współpracy ze środowiskiem eksperckim.

▪ Współpraca w zakresie koordynacji procesu ewaluacji

IZ powoła na zasadzie partnerstwa, **Grupę Sterującą Ewaluacją WRPO**. W skład Grupy wchodzić będą eksperci różnych dziedzin, powołani przez IZ. Grupa ta stanowić będzie wsparcie dla JE WRPO w celu:

- formułowania zakresu ewentualnych ewaluacji,
- monitorowania procesu postępu prac wykonawcy badania ewaluacyjnego,
- monitorowania procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonej ewaluacji,
- opiniowania wszystkich Okresowych Planów Ewaluacji.

JE WRPO będzie prowadziła ścisłą współpracę z **Krajową Jednostką Oceny** w celu koordynacji procesu ewaluacji realizowanego na różnych poziomach wdrażania. Współpraca realizowana będzie za pomocą dwóch głównych instrumentów:

- **tematycznych Grup Sterujących** powołanych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, których główną rolą będzie identyfikacja obszarów ewaluacji oraz inicjowanie i sterowanie badaniami ewaluacyjnymi na poziomie NSRO, w tym monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji,

- **roboczej sieci współpracy w zakresie ewaluacji** (wzorowanej na tzw. *Evaluation Network* organizowanej przez Komisję Europejską)- współpraca polegać będzie na stałej wymianie informacji pomiędzy KJO i Jednostkami Ewaluacyjnymi na poziomie programów operacyjnych i instytucji koordynującej RPO oraz uczestnictwie przedstawicieli JE w organizowanych przez KJO spotkaniach roboczych. Współpraca w ramach *evaluation network* dotyczyć będzie w szczególności kwestii organizacyjnych i technicznych.

4.2 Rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji

W ramach orientacji strategicznej związanej z rozpowszechnianiem wiedzy i informacji na temat ewaluacji podejmowane będą następujące główne działania:

- **Uczestnictwo w spotkaniach prezentujących wyniki badań ewaluacyjnych.**

W ramach rozpowszechniania wiedzy i informacji na temat ewaluacji JE będzie organizowała oraz aktywnie uczestniczyła w **spotkaniach** z udziałem przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji, a także w przypadku ewaluacji dotyczących szerszego zakresu odbiorców, partnerów gospodarczych i społecznych oraz mediów, w celu prezentowania wyników własnych poszczególnych badań ewaluacyjnych.

W trakcie spotkań prezentowane będą wyniki badań ewaluacyjnych na poziomie WRPO oraz wyniki najciekawszych badań na różnych poziomach wdrażania.

- **Konferencje tematyczne w zakresie ewaluacji.**

JE współorganizować lub uczestniczyć będzie w **konferencjach tematycznych** poświęconych wybranym aspektom ewaluacji polityk publicznych i programów w zakresie rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu jak i kraju.

- **Szkolenia w zakresie ewaluacji.**

JE uczestniczyć będzie w organizowanych przez Krajową Jednostkę Oceny, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne **szkoleniach** w zakresie ewaluacji.

- **Publikacje materiałów w zakresie ewaluacji.**

JE w ramach działalności promocyjno - informacyjnej zobowiązana jest do publikacji każdego opracowania ewaluacyjnego w formie jako materiałów konferencyjnych i pokonferencyjnych, własnych publikacji lub przekazywać je będzie do Krajowej Jednostki Oceny jako materiały do **publikacji** poświęconych ewaluacji.

4.3 Współpraca z podmiotami zewnętrznymi.

- **Współpraca z Komisją Europejską oraz Państwami Członkowskimi.**

JE prowadzić będzie stałą **współpracę z Komisją Europejską oraz odpowiednimi instytucjami Państw Członkowskich** na ich życzenie.

JE przekazywać będzie Komisji Europejskiej, na jej życzenie, wyniki ewaluacji przeprowadzanych na wszystkich poziomach wdrażania.

- **Współpraca z ekspertami krajowymi i zagranicznymi w zakresie ewaluacji.**

W ramach podnoszenia jakości procesu ewaluacji WRPO, JE będzie prowadzić stałą **współpracę z ekspertami zewnętrznymi, krajowymi i zagranicznymi**, w tym w szczególności z przedstawicielami środowisk akademickich.

Celem współpracy polegającej na wymianie doświadczeń oraz doradztwie eksperckim będzie stałe podnoszenie jakości procesu ewaluacji poprzez wypracowywanie standardów w zakresie zarządzania procesem ewaluacji i metodologii przeprowadzania badań ewaluacyjnych.

5. Organizacja systemu ewaluacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

W okresie programowania 2007-2013 ewaluacja WRPO będzie prowadzona na różnych poziomach wdrażania.

Oprócz ewaluacji na poziomie Programu możliwe też jest przeprowadzanie ewaluacji również na poziomie priorytetów, działań oraz projektów. Będzie to realizowane w miarę zaistniałych potrzeb przez JE IZ.

Istotnym aspektem funkcjonowania systemu ewaluacji WRPO będzie jego **powiązanie z systemem sprawozdawczości**. JE będzie w tym zakresie ściśle współpracować z Oddziałem Monitorowania i Oddziałem Analiz Regionalnych w celu koordynacji i wzajemnego wsparcia systemu ewaluacji i sprawozdawczości.

Organizacja systemu wdrażania orientacji strategicznej WRPO na lata 2007-2013

Rolą JE w zakresie ewaluacji WRPO jest w szczególności:

- planowanie i koordynacja procesu ewaluacji WRPO oraz zapewnienie przestrzegania ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych stosowanych w Unii Europejskiej,
- zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji strategicznych na poziomie WRPO, gdzie celem ich jest analiza ewolucji programu w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych oraz krajowych,

zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji operacyjnych związanych z monitorowaniem realizacji WRPO, w szczególności w przypadku gdy monitorowanie wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów,

- zapewnienie we współpracy z KJO przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji realizacji WRPO, której wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania,
- koordynacja budowy potencjału ewaluacyjnego w IZ,
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji,
- przygotowanie *Planu ewaluacji WRPO na lata 2007-2013*,
- zachowanie partnerstwa oraz koordynacji we współpracy z powołaną Grupą Sterującą Ewaluacji WRPO,
- rozpowszechnianie wiedzy na temat stosowanych w Unii Europejskiej ogólnie przyjętych standardów ewaluacji funduszy strukturalnych,
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji.

W przypadku ujawnienia w procesie monitorowania znaczących odchyłeń od założonych pierwotnie celów, celem ewaluacji jest identyfikacja przyczyn tych odchyłeń oraz sformułowanie rekomendacji pozwalających rozwiązać zdiagnozowane problemy (do zmian w WRPO włącznie). Decyzję o konieczności przeprowadzeniu ewaluacji podejmuje IZ.

Gdy zmiany w Programie związane są z realokacją środków finansowych, celów WRPO oraz osi priorytetowych lub istotnych elementów wdrażania, wyniki takiej ewaluacji (w postaci rekomendacji) stanowią uzasadnienie dla decyzji o dokonaniu lub nie powyższych zmian w Programie. Wyniki powyższych zmian zostaną przesłane do wiadomości Komisji Europejskiej.

Pracownicy JE będą stałymi uczestnikami Grupy Sterującej a rolą Grupy Sterującej będzie w szczególności:

- identyfikacja tematów badań ewaluacyjnych,
- wsparcie dla JE przy formułowaniu zakresu ewaluacji,
- wsparcie dla JE przy formułowaniu kryteriów wyboru wykonawcy badania ewaluacyjnego oraz kryteriów oceny ofert składanych przez oferentów.

Członkowie Grupy Sterującej w obszarach swoich kompetencji będą współuczestniczyć w:

- definiowaniu tematów badań ewaluacyjnych,
- definiowaniu zakresu badań ewaluacyjnych.

Po podjęciu decyzji o realizacji określonego badania ewaluacyjnego na forum Grupy Sterującej definiowany jest ogólny zakres badania ewaluacyjnego. Następnie przygotowuje projekt szczegółowego zakresu badania (główne problemy badawcze, pytania i kryteria ewaluacyjne, wymagana metodologia, wymagania odnośnie zespołu ewaluacyjnego, ramy czasowe badania, forma prezentacji wyników badania), który konsultowany jest na forum

Grupy Sterującej. Rolą członków Grupy Sterującej jest analiza dokumentu oraz wnoszenie ewentualnych uwag do przygotowanego projektu zakresu badania.

- monitorowanie prac ewaluatora zewnętrznego i odbioru raportów ewaluacyjnych.

Rolą JE jest monitorowanie prac ewaluatora poprzez bilateralne spotkania robocze, za odbiór raportów ewaluacyjnych (metodologicznego, cząstkowych, końcowego). Rolą JE jest analiza materiału i przedstawianie uwag do ww. dokumentów.

- operacjonalizacja wniosków i rekomendacji sformułowanych przez ewaluatora oraz monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji.

Po zakończeniu badania, przedstawieniu przez ewaluatora zewnętrznego raportu końcowego i zaprezentowaniu wyników oraz odbiorze raportu końcowego przez JE, rolą JE jest operacjonalizacja zawartych w raporcie rekomendacji, a następnie monitorowanie procesu ich wdrażania (przekazywanie przez przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za wdrożenie rekomendacji informacji dotyczących zakresu i sposobu wdrożenia).

W pierwszym etapie praca koncentrować się będzie na zdefiniowaniu obszarów tematycznych pod kątem ewaluacji a następnie określeniu zasad formułowania i kryteriów wyboru tematów badań ewaluacyjnych.

W następnym etapie prac JE zidentyfikowane zostaną tematy badań ewaluacyjnych przewidzianych do realizacji do końca każdego następnego roku.

W oparciu o zidentyfikowane tematy badań ewaluacyjnych sporządzony zostanie **Okresowy plan ewaluacji WRPO** w którym zawarte zostaną działania w zakresie ewaluacji przewidziane do realizacji do końca każdego roku wraz ze szczegółowym harmonogramem ich realizacji. *Okresowe plany ewaluacji NSRO* sporządzane będą corocznie do dnia 31 grudnia każdego roku.

Poza badaniami ewaluacyjnymi wymienionymi w *Okresowych planach ewaluacji WRPO* realizowane będą również ewaluacje *ad hoc* wynikające z bieżących potrzeb, w tym w szczególności w oparciu o sygnały dostarczane przez system sprawozdawczości, w przypadkach gdy monitorowanie ujawniło znaczące odchylenia od założonych pierwotnie celów.

6. Źródła finansowania działań związanych z ewaluacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Głównym źródłem finansowania przedsięwzięć z zakresu ewaluacji WRPO jest komponent Pomocy Technicznej na lata 2007-2013, Kategoria interwencji: Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja, Kod klasyfikacji 86, gdzie przewidziane zostało 789 998 €.

W przypadku ewaluacji zewnętrznych, wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację (ewaluatorów zewnętrznych) odbywać się będzie w procedurze zgodnej z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Ustawa o Zamówieniach Publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.).

7. Załączniki:

Załącznik 1

Lista planowanych ewaluacji w roku .....

Nazwa instytucji inicjującej ewaluację	Nazwa badania	Sposób realizacji (ewaluacja wewnętrzna / zewnętrzna)	Termin realizacji*		Planowany koszt ewaluacji (w przypadku ewaluacji zewnętrznych)	Opis zakresu badań
			Rozpoczęcia	Zakończenia		

*

- *Za termin rozpoczęcia ewaluacji uważa się datę podpisania umowy z Wykonawcą,*
- *Za termin zakończenia ewaluacji uważa się datę podpisania protokołu odbioru z Wykonawcą przez Zamawiającego*

Załącznik 2

Informacja roczna w zakresie ewaluacji.

Nazwa instytucji przesyłającej informacje roczną w zakresie ewaluacji .....

Nazwa instytucji inicjującej ewaluację	Nazwa badania	Koszt badania	Termin realizacji		Nazwa wykonawcy badania	Wdrożone rekomendacje/ Ocena użyteczności rekomendacji	Uwagi
			Rozpoczęcia	Zakończenia			

*

- *Za termin rozpoczęcia ewaluacji uważa się datę podpisania umowy z Wykonawcą,*
- *Za termin zakończenia ewaluacji uważa się datę podpisania protokołu odbioru z Wykonawcą przez Zamawiającego*